

Locatus®

Voedselaanbod rondom scholen

Voedselaanbod rondom scholen

Klant: JOGG
Datum: December 2019

Bureau: Locatus BV
Projectleider: G.J. Slob

Pelmolenlaan 10
3447 GW Woerden
W www.locatus.com
E info@locatus.com
T +31 (0) 348 490 277

Inhoudsopgave	pagina
1 Samenvatting.....	1
2 Inleiding	2
3 Ontwikkeling van het voedselaanbod	3
4 Voedselaanbod rondom scholen	6
4.1. Aanbod bij scholen	6
4.2. Type onderwijs.....	8
4.3. Inkomensniveau.....	10
4.4. Regio	11
Bijlage 1: Overzicht branches	12
Bijlage 2: Formules met aantal filialen binnen bereik.....	13

1 Samenvatting

JOGG zet zich in voor een vitale samenleving waarin alle kinderen en jongeren leren, wonen, werken en spelen in een omgeving waarin gezond leven leuk en gemakkelijk is. Op Nederlandse scholen is de laatste jaren veel verbeterd om in schoolkantines en automaten meer gezonde producten aan te bieden. Naast voedselaanbod in de school is er natuurlijk ook buiten de school voedselaanbod te vinden. Om meer inzicht te krijgen in dit voedselaanbod buiten de scholen en de ontwikkeling van dit aanbod in de afgelopen 15 jaar is in deze rapportage het voedselaanbod rondom scholen van het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in 2004 vergeleken met het voedselaanbod rondom scholen eind 2019. Hieruit kwamen de volgende conclusies naar voren:

- Het aantal voedselaanbieders in Nederland als geheel is de afgelopen 15 jaar met ruim 8.000 toegenomen. Relatief de sterkste groei zien we bij de lunchrooms (o.a. Starbucks en Dunkin' Donuts) dat aantal is bijna verdubbeld.
- Het aantal scholen is door fusies de afgelopen 15 jaar afgenomen, van ruim 2.400 in 2004 naar ruim 2.100 in 2019.
- Ondanks de sterke landelijke groei van het aantal voedselaanbieders, is dit aanbod binnen 5 minuten lopen van scholen juist met 15% afgenomen.
- Dit heeft deels te maken met de afname van het aantal scholen. Het aandeel scholen dat voedselaanbod binnen bereik heeft is wel marginaal toegenomen. In 2004 had 66% van de scholen een voedselaanbieder binnen 5 minuten lopen, in 2019 was dit 67% van de scholen. Dit verschil is wel opvallend beperkt gezien de grote toename van het voedselaanbod.
- Het merendeel van de scholen (ruim 20%) heeft met meer dan 10 voedselaanbieders binnen bereik een ruim keuze aanbod. De afgelopen 15 jaar is het keuze aanbod echter wel minder geworden. Zo is het aantal scholen met slechts één aanbieder binnen bereik toegenomen van 11% in 2004 naar 14% in 2019.
- Het MBO heeft van de onderzochte onderwijstypes de meeste scholen met voedselaanbod binnen bereik. Mbo-scholen bedienen vaak een relatief grote regio en zijn vaak te vinden in de buurt van OV-stations. OV-stations zijn ook plekken waar veel voedselaanbod is te vinden.
- Het overgrote deel van het voedselaanbod rondom scholen zijn zelfstandigen. Alleen bij de supermarktketens gaat het overwegend om winkelketens.
- Scholen die liggen in wijken met een laag inkomen hebben vaker voedselaanbod in bereik van de school liggen dan scholen gevestigd in een wijk met een hoog inkomen.
- Bij de G4-gemeentes hebben veel meer scholen (9 van de 10) voedselaanbod binnen bereik dan scholen in kleinere gemeentes waar dit minder dan 6 van de 10 scholen is.

2 Inleiding

JOGG zet zich in voor een vitale samenleving waarin alle kinderen en jongeren leren, wonen, werken en spelen in een omgeving waarin gezond leven leuk en gemakkelijk is. Op Nederlandse scholen is de laatste jaren veel verbeterd om in schoolkantines en automaten meer gezonde producten aan te bieden. Het nadelige gevolg daarvan lijkt te zijn dat rondom scholen het aantal aanbieders van ongezonde producten is toegenomen. In deze rapportage zal dit nader onderzocht worden. Het voedselaanbod rondom scholen van het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs in 2004 zal daarom worden vergeleken met het voedselaanbod rondom scholen eind 2019.

Het principe rondom scholen wordt in deze rapportage gedefinieerd als binnen 5 minuten loopafstand. Het overzicht van de scholen in 2004 en 2019 is gehaald uit de administratie van DUO. Het aanbod van voedselaanbieders in 2004 en 2019 is verkregen uit onze online retaildatabase (<https://locatus.com/data/>). JOGG maakt volgens, in overeenstemming met het rapport "Is Rotterdam een fastfoodparadijs? een onderscheid tussen zes verschillende soorten van voedselaanbod:

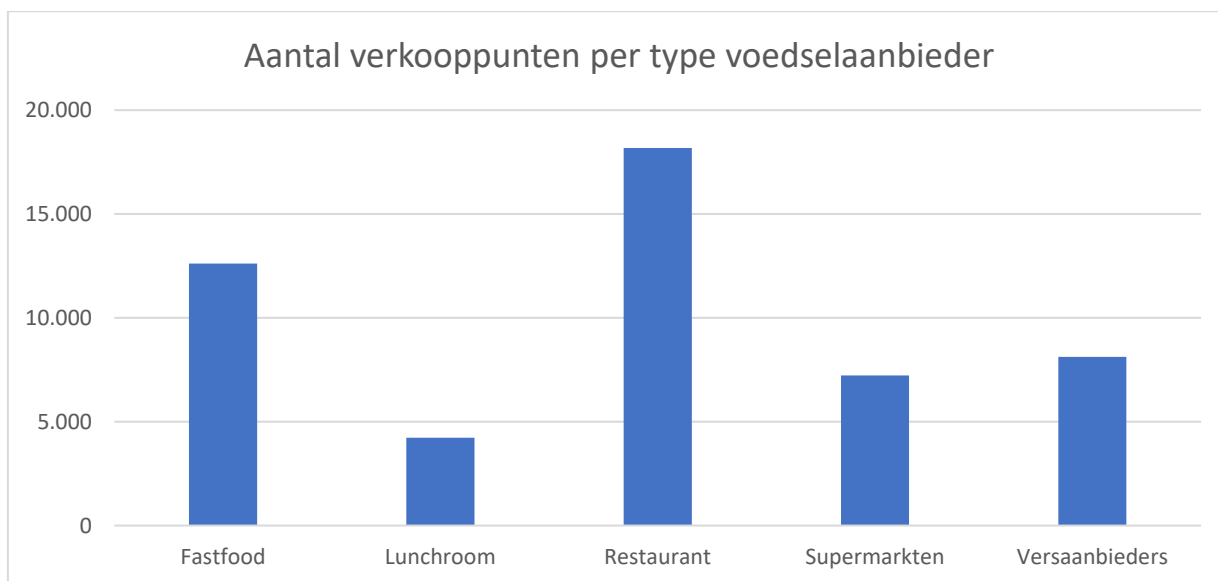
- Fastfood (o.a. snackbars, grillrooms en McDonald's);
- Lunchrooms (o.a. SubWay en Dunkin' Donuts en ook koffiebars als Starbucks);
- Restaurants (ook eetcafés);
- Supermarkten (o.a. Albert Heijn en Jumbo);
- Versaanbieders (o.a. bakkers, slaggers en groenteboeren).

Om de ontwikkeling rondom scholen in het juiste perspectief te plaatsen zal in het eerste hoofdstuk een algemene beschrijving worden gegeven van de ontwikkeling van het voedselaanbod in Nederland over de afgelopen 15 jaar. In een volgend hoofdstuk zal deze ontwikkeling worden vergeleken met het aanbod rondom scholen. Daarbij zal verder een uitsplitsing worden gemaakt naar type onderwijs en het inkomensniveau van de wijk waarin de school is gevestigd.

3 Ontwikkeling van het voedselaanbod

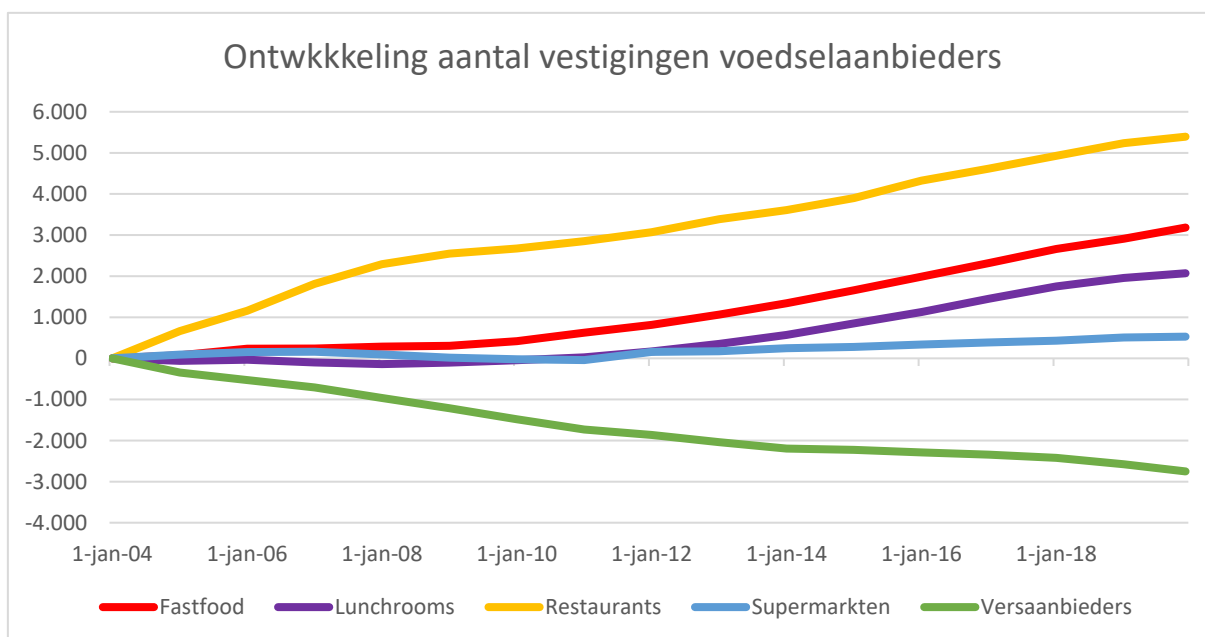
In Nederland hebben de afgelopen jaren grote veranderingen in het voedselaanbod plaats gevonden. Supermarkten zijn veel dominanter geworden in het boodschappenaanbod, het horeca aanbod is sterk toegenomen en thuisbezorging heeft een grote vlucht genomen.

In de benoemde groepen zijn er in Nederland eind 2019 iets meer dan 50.000 voedselaanbieders. Deze zijn als volgt verdeeld over de 5 typen:

Figuur 1: Aantal verkooppunten per type voedselaanbieder

De grootste groep zijn de restaurants, daarvan hebben we er ruim 18.000, gevolgd door fastfood met bijna 13.000 verkooppunten.

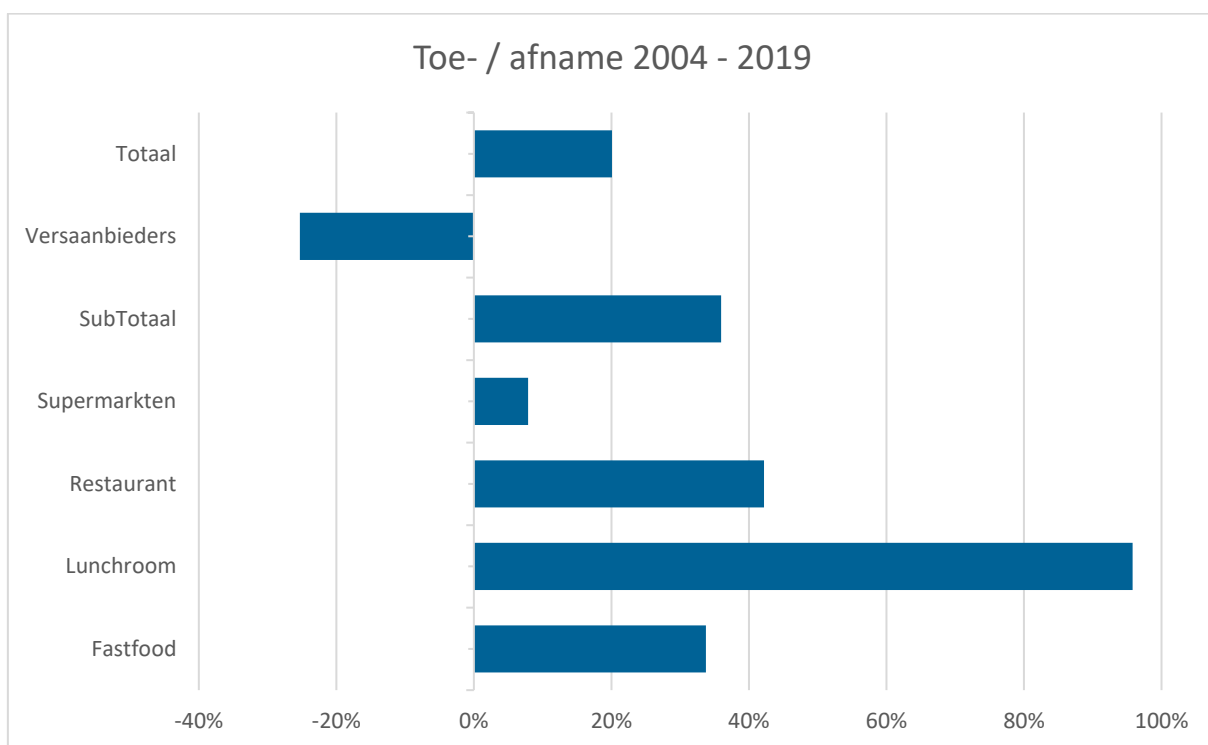
Figuur 2: Toe- of afname aantal voedselaanbieders 2004-2019

In voorgaande grafiek wordt de ontwikkeling van de benoemde type voedselaanbieders weergegeven. De grafiek geeft de toe- of afname van het aantal vestigingen ten opzichte van 1 januari 2004 weer. De grootste groei is te zien in het aantal restaurants. Daarvan zijn er de afgelopen 15 jaar, meer dan 5.000 van bij gekomen, dat is een toename van meer dan 40%. Alleen de versaanbieders laten een daling van het aantal verkooppunten zien, hier is het aantal winkels met 25% afgenomen. Relatief hebben de lunchrooms de sterkste toename. Dat komt vooral door de grote toename van het aantal ketens dat koffie met iets erbij verkoopt, zoals Starbucks. Dit was in 2004 een nog onbekend fenomeen.

Vergelijken we de hierboven beschreven ontwikkeling door alleen naar het verschil tussen 2004 en 2019 te kijken, dan zien we dat het aantal lunchrooms bijna is verdubbeld en dat alleen het aantal versaanbieders is afgenomen.

Tabel 1: Ontwikkeling voedselaanbod in Nederland tussen 2004 en 2019

Branche	Toe- / afname 2004 - 2019	Toe- / afname 2004 - 2019 gecorrigeerd voor bevolkingstoename
Fastfood	34%	31%
Lunchroom	96%	89%
Restaurant	42%	39%
Supermarkten	8%	7%
Versaanbieders	-25%	-34%

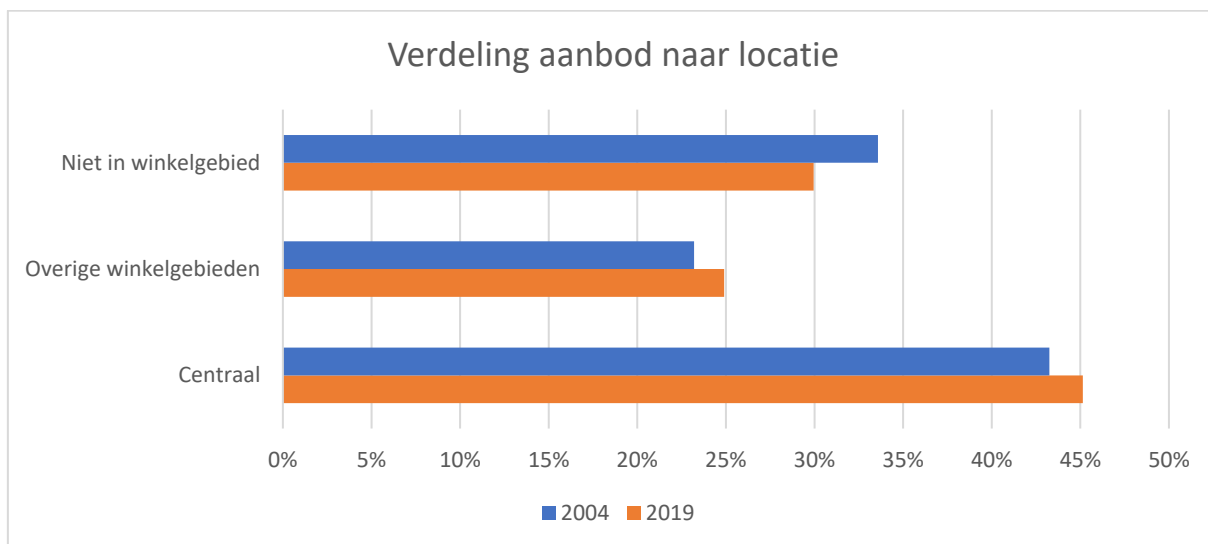
Figuur 3: Ontwikkeling voedselaanbod in Nederland tussen 2004 en 2019

Regionaal zijn er verschillen, de sterkste groei zien we in de centra van de grote steden. In de centra van de G4 gemeentes is het aantal restaurants meer dan verdubbeld, het aantal supermarkten is met 50% toegenomen en zelfs het versaanbod is nog iets gestegen. De toename is sowieso sterker in de Randstedelijke provincies dan in

de periferie, dit zal ook worden veroorzaakt door de bevolkingstoename in de Randstad en juist een krimp en vergrijzing in de periferie.

Het overgrote deel van het voedselaanbod is geconcentreerd in winkelgebieden. Ruim twee derde van het aanbod is te vinden in centra van woonplaatsen (in de grafiek aangeduid als Centraal) of in een wijk- of buurtwinkelcentrum (in de grafiek aangegeven als Overige winkelgebieden). Dit aandeel is de afgelopen 15 jaar nog iets gestegen.

Het aantal solitair (dus niet bij andere winkels, horeca of dienstverleners) gelegen voedselaanbieders (Niet in winkelgebied) is de afgelopen 15 jaar iets teruggelopen.

Figuur 4: Verdeling voedselaanbod naar type locatie

4 Voedselaanbod rondom scholen

4.1. Aanbod bij scholen

In het voorgaande hoofdstuk is geconstateerd dat er een enorme toename is geweest van het aanbod voedselaanbieders. Alleen de vers speciaalzaken waren een uitzondering, dat aantal is licht afgenomen. De vraag die dan voorligt is of dit nu bij scholen ook sterk is toegenomen waardoor jongeren in de buurt van hun leeromgeving meer verleidingen hebben tot het kopen van voeding. Dit blijkt echter niet het geval. In het voorgaande hoofdstuk is al geconstateerd dat het aanbod vooral is gestegen in de grotere winkelgebieden. Dat zijn gebieden waar scholen in de regel niet gevestigd zijn. Logischerwijs is dan dus het voedselaanbod rondom scholen minder sterk gestegen dan landelijk. De verschillen zijn ook groot. Alleen het aantal lunchrooms rondom scholen is toegenomen. Positief is vooral dat het aantal fastfood verkooppunten rondom scholen in de afgelopen 15 jaar licht is afgenomen.

De belangrijkste onderzoeksvraag is of het ongezonde voedselaanbod rondom scholen is toegenomen. In het geval van versaanbieders is het aanbod niet altijd per definitie ongezond. Het eten bij een groentewinkel is overwegend gezond en ook de producten van een bakker zijn niet altijd ongezond. Daarnaast neemt het aantal versaanbieders in tegenstelling tot de andere sectoren af. In alle volgende grafieken waar dit mogelijk en relevant is worden telkens twee totalen gegeven, een subtotaal zonder versaanbieders en een totaal met.

Onderstaande tabel geeft het verschil naar type aanbieder weer tussen 2004 en 2019.

Tabel 2: Procentuele verandering (2004-2019) aantal voedselaanbieders

	Nederland	Binnen 5 min scholen
Fastfood locaties	34%	-3%
Lunchrooms	96%	51%
Restaurants	42%	-6%
Supermarkten	8%	-17%
Subtotaal	36%	-2%
Versaanbieders	-25%	-52%
Totaal	20%	-15%

Deze ontwikkeling wordt voor een beperkt deel verklaard door een consolidatie van het Nederlandse scholenbestand. Door fusies en clustering van locaties is het aantal schoollocaties in Nederland afgenomen van 2.415 in 2004, naar 2.125 in 2019. Dat zou dus deels de verklaring kunnen zijn, maar betekent ook dat er per school meer leerlingen zijn. Het aantal leerlingen per onderwijslocatie¹ is niet bekend. Voor het aantal leerlingen zijn dus geen berekeningen te maken, daarmee is de gegeven berekening de beste aanname.

De vraag welk percentage van de scholen binnen 5 minuten een voedselaanbieder heeft, is daarom ook interessant. Kijken we in een volgende tabel naar de ontwikkeling van de toegankelijkheid van voedselaanbieders dan is het beeld iets minder positief.

Een eerste belangrijke conclusie is dat een op de drie scholen op loopafstand geen voedselaanbieder heeft en dat dit aandeel de afgelopen 15 jaar nauwelijks is veranderd.

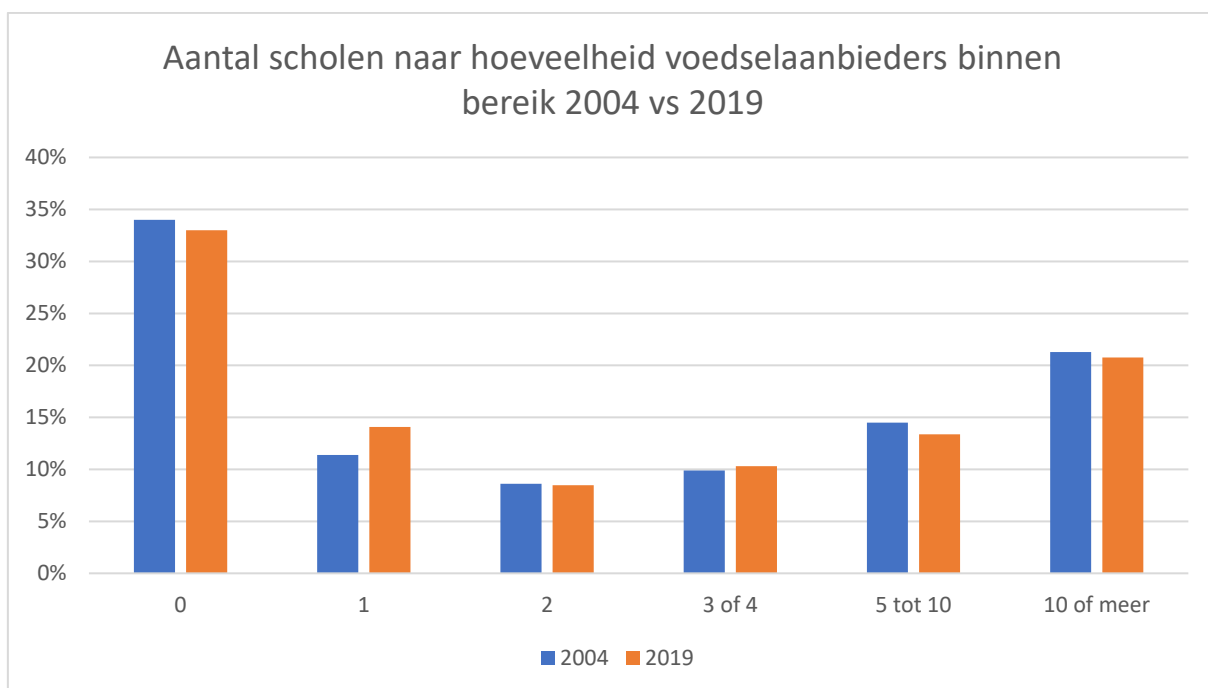
¹ Het aantal leerlingen per onderwijsinstelling is wel bekend, maar veel onderwijsinstellingen hebben meerdere dependances, de verdeling over de dependances is niet bekend.

Tabel 3: Percentage scholen met een voedselaanbieder binnen bereik

	2004	2019
Fastfood locaties	50%	50%
Lunchrooms	18%	30%
Restaurants	40%	42%
Supermarkten	42%	41%
Subtotaal	64%	65%
Versaanbieders	43%	33%
Totaal	66%	67%

Zoals we in tabel 2 zagen is het totaal aantal voedselaanbieders binnen bereik dus afgenomen, maar tabel 3 laat zien dat het aantal scholen dat een voedselaanbieder binnen bereik heeft iets is toegenomen. Met name het aantal scholen dat een lunchroom binnen bereik heeft is toegenomen. Het bereik is dus verbeterd alleen de keuzeruimte voor scholieren is verminderd. Zetten we dit echter af tegen de landelijke ontwikkeling van de uitbreiding van het voedselaanbod dan is de ontwikkeling rondom scholen positief.

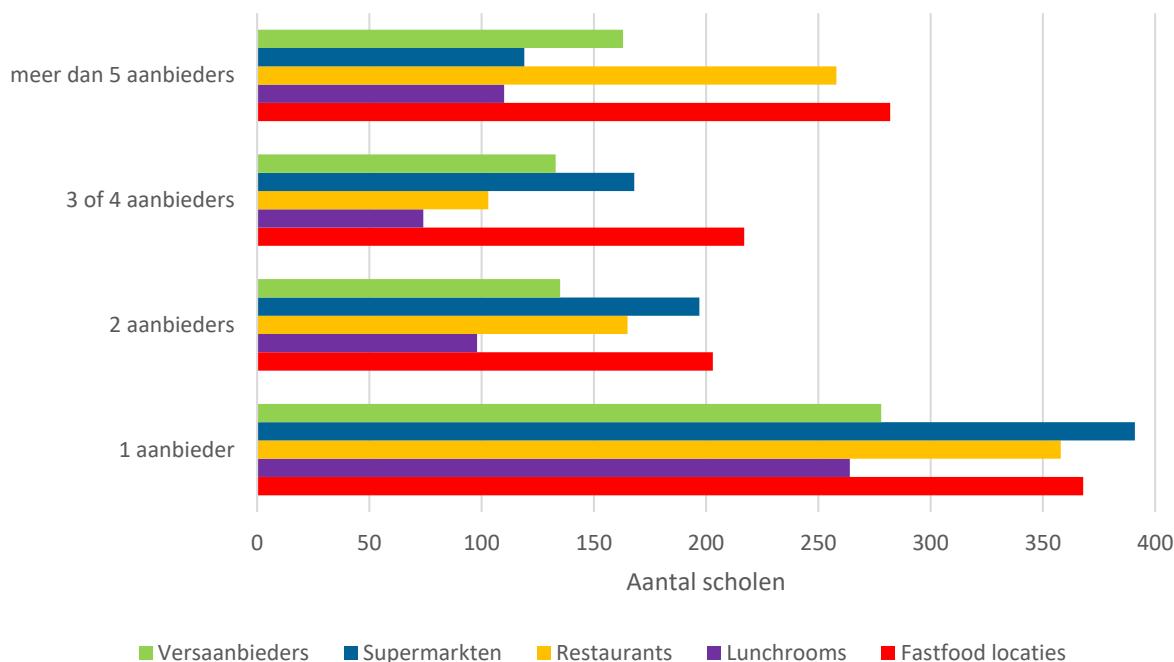
Om verder te kijken naar breedte van de keuze voor scholieren is er in de volgende grafiek per school gekeken naar de hoeveelheid voedselaanbieders die binnen het bereik van een school ligt. Voor een derde van de scholen ligt er geen voedselaanbieder binnen bereik, voor het overzicht zijn deze scholen niet meegenomen in onderstaande overzicht. Dit verklaart ook waarom de kolommen per jaar niet optellen naar 100%. Uit onderstaande grafiek blijkt dat het aantal scholen dat één voedselaanbieder binnen bereik heeft is toegenomen. Het aantal scholen met een heel breed aanbod binnen bereik is juist afgenomen. Duidelijk is dus dat de keuzemogelijkheden voor scholieren inderdaad de afgelopen 15 jaar iets zijn afgenomen.

Figuur 5: Percentage scholen met aantal voedselaanbieder binnen bereik (2004 vs 2019)

Voor 2019 is ook nog gekeken hoe dit dan per type voedselaanbieder is verdeeld. Scholen hebben met name een ruim keuze aanbod aan fastfood locaties en restaurants. Zo hebben bijna 300 scholen 5 of meer fastfood locaties binnen 5 minuten loopafstand.

Aantal scholen met voedselaanbod, uitgesplitst naar aantal voedselaanbieders binnen bereik

Figuur 6: Aantal scholen met aantal voedselaanbieders binnen bereik, uitgesplitst naar type voedselaanbod, situatie eind 2019

4.2. Type onderwijs

Voor een verdieping is ook gekeken naar het type onderwijs dat gegeven wordt². De HAVO, MAVO en vmbo-scholen hebben het minste aanbod binnen bereik. De verschillen tussen deze drie onderwijstypes zijn klein. Vwo-scholen hebben iets meer voedselaanbod in bereik en vooral het mbo-onderwijs heeft veel meer aanbod in bereik dan alle andere onderwijstypes. Mogelijk komt dat omdat MBO-scholen vaak een grotere regio bedienen en dus beter bereikbaar zijn met het OV en dus vaker bij stations liggen. Op grotere stations is over het algemeen ook meer voedselaanbod.

² Een deel van de scholen komt in deze overzichten meerdere keren voor omdat er op zo'n school meerdere types onderwijs worden gegeven.

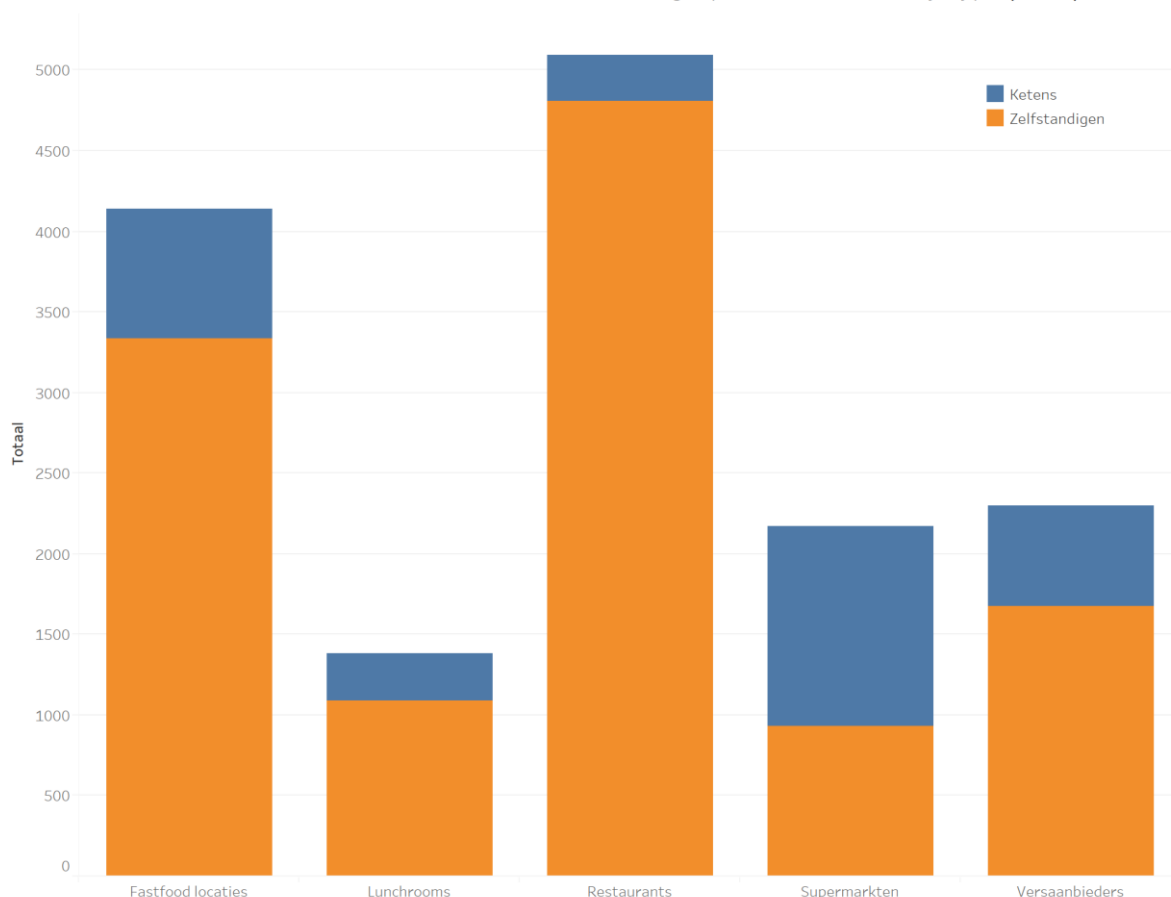
Tabel 4: Percentage scholen met voedselaanbod binnen bereik naar type school

	VBO	MAVO	HAVO	VWO	MBO	Totaal
Fastfood locaties	46%	46%	46%	52%	58%	50%
Lunchrooms	23%	22%	24%	31%	44%	30%
Restaurants	39%	40%	41%	46%	49%	42%
Supermarkten	39%	39%	37%	40%	46%	41%
Subtotaal	64%	63%	62%	64%	72%	65%
Versaانبieders	31%	31%	31%	37%	36%	33%
Totaal	65%	64%	63%	66%	73%	67%

Een historische vergelijking is op dit onderdeel niet mogelijk. Het scholenbestand van 2004 was onvoldoende gevuld voor het type school en daardoor is een vergelijking tussen 2004 en 2019 niet mogelijk op dit onderdeel.

Om het aanbod van voeding rondom scholen terug te dringen is overleg met de aanbieders van voeding noodzakelijk. Met grote ketens met veel filialen is dit veel efficiënter dan met zelfstandige vestigingen. Om een beeld te krijgen van de aantallen aanbieders is per soort aanbod het aantal locaties rondom scholen weergegeven. Dit is dan uitgesplitst naar ketens (zowel grootwinkelbedrijf als franchise) en zelfstandigen.

Overzicht aantallen voedselaanbieders rondom scholen uitgesplitst naar onderwijstype (2019)

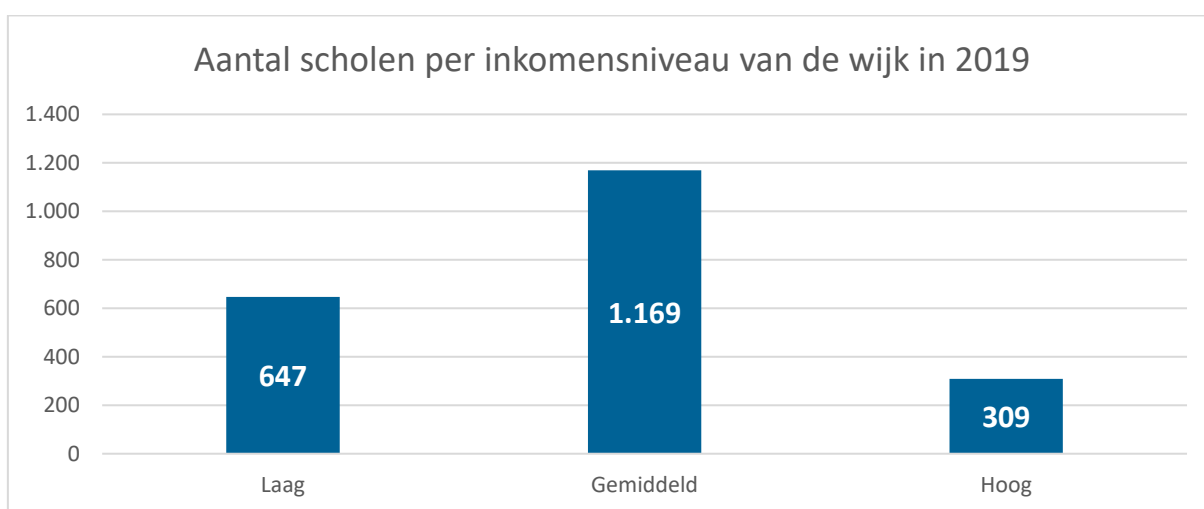
Figuur 7: Overzicht aantal aanbieders binnen bereik per soort onderwijs, uitgesplitst naar branche en ketens vs zelfstandigen (2019)

Alleen bij de supermarkten behoort een groot aantal van de aanbieders bij een keten. In alle andere branches behoort telkens slechts een zeer klein aandeel van het totale aanbod bij een keten.

4.3. Inkomensniveau

Er is een aantoonbaar verband tussen overgewicht en sociaaleconomische status (SES). De vraag of scholen in een gebied met lage inkomens meer ongezond voedselaanbod hebben dan scholen in een gebied met hoge inkomens is daarom ook een relevante vraag. Het werkelijke inkomen van de ouders van scholieren is niet direct te achterhalen. De aanname is daarom gedaan dat het merendeel van de leerlingen van een school uit de eigen wijk zal komen en daarom is het gemiddelde inkomen van de wijk waarin de school staat als uitgangspunt genomen.

De verdeling van het aantal scholen is als volgt:

Figuur 8: Aantal scholen uitgesplitst naar inkomensniveau van de wijk waarin de school is gevestigd

Als we dan het aandeel scholen met voedselaanbod uitsplitsen naar het inkomen in de wijk waarin ze zitten dan blijkt dat in wijken met een laag inkomen meer scholen fastfood aanbod binnen bereik hebben dan scholen in een wijk met een hoog inkomen. Het gezondere voedselaanbod van versaanbieders is juist beter beschikbaar voor scholen die liggen in een wijk met een hoog inkomen. In totaal heeft 69% van de scholen in een arme wijk voedselaanbod binnen bereik, voor scholen in een wijk met een hoog inkomen, ligt dat met 62% een stuk lager.

Tabel 5: Percentage scholen met voedselaanbod binnen bereik, uitgesplitst naar inkomen van de wijk

	Laag	Gemiddeld	Hoog	Totaal
Fastfood locaties	53%	50%	44%	50%
Lunchrooms	28%	33%	27%	30%
Restaurants	38%	43%	45%	42%
Supermarkten	45%	39%	38%	41%
Versaanbieders	30%	34%	33%	33%
Totaal	69%	67%	62%	67%

4.4. Regio

Naast inkomen is ook de stedelijkheid een belangrijke driver achter overgewicht. Het is daarom ook relevant om te kijken welk deel van de scholen voedselaanbod binnen bereik heeft in de vier grootste steden van Nederland versus de rest van Nederland.

Tabel 6: Percentage scholen met voedselaanbod binnen bereik, uitgesplitst naar type voedselaanbod en regio 2004 vs. 2019

	2004			2019		
	G4	G40	Overig	G4	G40	Overig
Fastfood locaties	73%	51%	42%	77%	48%	46%
Lunchrooms	42%	16%	12%	57%	21%	22%
Restaurants	68%	36%	33%	77%	38%	36%
Supermarkten	73%	39%	33%	69%	38%	38%
Subtotaal	86%	63%	56%	88%	64%	61%
Versaanbieders	67%	42%	35%	61%	31%	29%
Totaal	87%	66%	58%	90%	66%	63%

Het verschil tussen het aanbod in bereik van scholen die liggen in de vier grootste steden en de rest van Nederland is groot. Bijna alle scholen in de vier grootste steden (90%) hebben voedselaanbod binnen 5 minuten lopen, terwijl dat er buiten de G4 en G40 maar 3 van de 5 (63%) zijn. Tussen de 40 grootste gemeenten van Nederland en de rest van Nederland zijn nauwelijks verschillen te zien.

Bijlage 1: Overzicht branches

Tabel 7: Overzicht branches in de JOGG-groepen

Soort aanbod	Branche Locatus
Fastfood locaties	59.210.171-Fastfood
Fastfood locaties	59.210.180-Bezorg/Halen
Fastfood locaties	59.210.215-Grillroom/Sh
Fastfood locaties	59.210.246-IJssalon
Lunchrooms	59.210.999-Koffiebar
Lunchrooms	59.210.333-Lunchroom
Restaurants	59.210.235-Hotel-Rest
Restaurants	59.210.392-Pannenkoeken
Restaurants	59.210.430-Café-Restaurant
Restaurants	59.210.434-Restaurant
Supermarkten	11.010.123-Toko
Supermarkten	11.010.309-Minisuper
Supermarkten	11.010.423-Reform
Supermarkten	11.010.519-Supermarkt
Versaanbieders	11.010.012-Groente/Fr
Versaanbieders	11.010.111-Bakker
Versaanbieders	11.010.261-Kaas
Versaanbieders	11.010.378-Noten
Versaanbieders	11.010.399-Poelier
Versaanbieders	11.010.471-Slagerij
Versaanbieders	11.010.588-Vis

Bijlage 2: Formules met aantal filialen binnen bereik

Tabel 8: Top 50 winkelketens met de meeste filialen binnen bereik van een school

Soort aanbod	FORMULE	BRANCHE	Totaal aantal filialen	Aantal filialen binnen bereik van een school	Aantal bereikte scholen
Supermarkten	Albert Heijn	Supermarkt	853	274	188
Supermarkten	Jumbo	Supermarkt	664	163	118
Supermarkten	ALDI	Supermarkt	494	121	82
Fastfood locaties	Dominos	Bezorg/Halen	287	118	73
Supermarkten	Lidl	Supermarkt	428	108	81
Lunchrooms	Subway	Lunchroom	191	92	47
Versaanbieders	Keurslager	Slagerij	441	79	65
Fastfood locaties	NewYorkDeliv	Bezorg/Halen	139	59	47
Supermarkten	Plus	Supermarkt	268	57	50
Versaanbieders	Echte Bakker	Bakker	353	57	36
Supermarkten	Coop	Supermarkt	255	52	32
Supermarkten	AH to go	Minisuper	83	51	29
Fastfood locaties	McDonald's	Fastfood	250	50	35
Supermarkten	Dirk	Supermarkt	123	49	29
Versaanbieders	Bakker Bart	Bakker	160	44	34
Fastfood locaties	FEBO	Fastfood	69	41	25
Lunchrooms	Starbucks Co	Koffiebar	67	39	19
Lunchrooms	Bagels&Beans	Lunchroom	78	35	23
Supermarkten	EkoPlaza	Supermarkt	83	34	27
Fastfood locaties	Kwalitaria	Fastfood	133	33	30
Fastfood locaties	DönerCompany	Grillroom/Sh	39	29	18
Lunchrooms	Coffee Comp	Koffiebar	33	27	17
Fastfood locaties	KFC	Fastfood	65	27	14
Supermarkten	G&W Gezond	Reform	93	25	20
Fastfood locaties	Broodz/Treck	Bezorg/Halen	30	24	13
Supermarkten	AH XL	Supermarkt	37	23	14
Fastfood locaties	NewYorkPizza	Fastfood	54	23	14
Versaanbieders	Alexanderhoe	Kaas	63	22	15
Fastfood locaties	Smullers	Fastfood	31	22	14
Fastfood locaties	Papa Johns P	Bezorg/Halen	26	22	13
Fastfood locaties	Sushipoint	Bezorg/Halen	29	21	11
Versaanbieders	Klootwijk	Bakker	20	21	9
Fastfood locaties	Bram Ladage	Fastfood	28	20	16
Lunchrooms	Brownies&dow	Lunchroom	48	20	12
Fastfood locaties	Has Doner	Grillroom/Sh	19	19	12
Supermarkten	Poiesz	Supermarkt	70	19	11
Supermarkten	Hoogvliet	Supermarkt	69	19	10

Supermarkten	Vitaminstore	Reform	33	18	10
Restaurants	Best Western	Hotel-Rest	33	18	10
Lunchrooms	StationsHuis	Koffiebar	16	17	16
Versaanbieders	Kippie	Poelier	52	17	14
Versaanbieders	Zuivelhoeve	Kaas	51	17	13
Fastfood locaties	Burger King	Fastfood	64	17	11
Fastfood locaties	Big Snack	Fastfood	82	17	10
Fastfood locaties	Taco Mundo	Bezorg/Halen	24	17	10
Supermarkten	Spar City	Supermarkt	34	17	8
Lunchrooms	Doppio Espre	Koffiebar	32	16	13
Fastfood locaties	Verhage	Fastfood	40	16	12
Restaurants	De Beren	Restaurant	41	16	12
Supermarkten	Spar	Supermarkt	221	16	10
Fastfood locaties	Bezorgbeer	Bezorg/Halen	19	16	5